

Monumentnummer*: 519945

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 30 september 2002
Kadaster deel/nr 82641/196

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oisterwijk Oisterwijk Noord-Brabant

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oisterwijk A 7569

Omschrijving**

Inleiding.

In het zuidoostelijke deel van het terrein bevindt zich het oudste gebouw van de fabriek, bestaand uit twee gekoppelde bouwlichamen. Het dateert uit de jaren 1918-1921 en werd ontworpen door architect Henri Biggelaar.

Het betreft hier een tweelaags gebouw onder een zadeldak uit 1918, waarin zich een MAGAZIJN bevond met daarin een KANTOORGEBOUW, een KLEEDGELEGENHEID en een KANTINE. In 1921 werd daar een eenlaags bouwvolume aan vastgebouwd dat eveneens als MAGAZIJN en KANTOORGEBOUW ging dienen.

De voorgevel, aan de zuidkant, ligt aan een klein grasveld. Alle vier de gevels van het gebouw liggen vrij. Het gebouw is opgetrokken in een zakelijke stijl die elementen vertoont van het Traditionalisme met een enkel - uit latere tijd daterend - expressionistisch detail. In het in 1918 gebouwde deel bevond zich oorspronkelijk in de voorgevel een kantoorgedeelte. De overige vertrekken waren opslagplaatsen van leder, huiden en chemicaliën. Aan de achterzijde bevond zich een kleedkamer voor het personeel en een schaftlokaal. De functie-indeling van de aanbouw uit 1921 kwam hiermee grotendeels overeen. Aan de zuidzijde kantoorvertrekken en aan de noordzijde magazijnen. De voorgevel is in later tijd nieuw opgemetseld. De vensters en deuren (met oorspronkelijk hijsluiken op de verdieping) zijn vervangen. De kleine schoorsteen aan de zuidzijde is verdwenen. Om tegemoet te kunnen komen aan de in de loop der jaren veranderde functie-eisen is het gebouw op diverse plaatsen enigszins gewijzigd (nieuwe toegangspoorten, vensters dichtgemetseld, etc.). In het gebouw is nu de bedrijfskantine gevestigd. Verschillende ruimten worden nog voor opslag gebruikt.

Omschrijving.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op een rechthoekige plattegrond liggen twee gekoppelde bouwlichamen. Aan de oostzijde een tweelaags bouwvolume onder een zadeldak met muldenpannen. Topgevels bekronen de voor- en achterzijde van het pand. De zijgevels worden onder het dak afgesloten met een bakgoot op klossen. Op het dak een kleine schoorsteen en op het rechterdakschild aan de achtergevel een tot net onder de topgevel oprijzende daktoren. In de dakschilden verschillende klpraampjes. Aan de westzijde een eenlaags bouwvolume onder een plat dak afgedekt met bitumen. In het dak vier -later afgeplatte- daklichten. Het gebouw heeft dragende bakstenen muren waarvan de travee-indeling bepaald wordt door het inwendige ijzerskelet met breedflens profielijzers. Houten secundaire balken en vloerdelen vormen de vloeren. Op de vernieuwde voorgevel na is het gebouw opgetrokken met een uit België afkomstige oranjekleurige baksteen in diverse kleurschakeringen, gemetseld in Vlaams verband. De symmetrische voorgevel, nieuw opgemetseld in een donkerbruine steen in kruisverband, telt op de begane grond vijf traveeën met nieuwe 1-ruitsvensters met een klpraam erboven onder een strek. Bij het tweelaagse bouwvolume repeteren deze vensters zich in de tweede bouwlaag en in het gevelveld sluit een identiek venster de gevel af. Licht uitkragend metselwerk omlijst de voorgevel en geveltop, bij de afgeplatte en met natuursteen beklede tuitgevel met een klimmende lijst. In de gevel een achttal muurankers.

De achtergevel is op de begane grond overeenkomstig ingedeeld. Aan weerszijden van de deur zitten openslaande houten 6-ruits ramen met 2-ruits klpramen erboven. De meeste vensters hebben een bakstenen afzaat. In het eenlaagse bouwvolume bevindt zich een mogelijk latere, met profielijzer overspannen poort met een dubbele beglaasde deur en daarnaast een vast raam met 8-ruitsbovenlicht. Op de verdieping twee klpraampjes. Het silhouet van de tuitgevel wordt doorbroken door de daktoren. In de muur diverse muurankers.

De oostelijke rechterzijgevel bestaat uit negen ongelijke traveeën, gedeeltelijk overeenkomend met de spaarnissen die ontstaan doordat de gevel is verdikt op die plaatsen waar het inwendige profielijzer in het muurwerk rust. In de gevel zijn deuren, poorten en vele typerende vensters ingebouwd. De toegangen liggen in het verlengde van de toegangen van de belendende ververij. Op de begane grond twee deuren, waarvan één op expressionistische wijze wordt omlijst en gedecoreerd met geometrisch houten raamwerk, siermetselwerk en ijzerwerk, waarschijnlijk rond 1925 in de gevel ingebouwd. Verder twee poorten hangend aan een rolconstructie, met respectievelijk een tweedelige en één delige poortdeur. Op de verdiepingslaag in de tweede travee een kruiskoosijn met in elk kozijnvak een houten 16-ruits raam. In de derde travee een dubbel houten luik met beweegbare schoepen als zonwering en voor ventilatie.

Volgens de ontwerptekeningen van Biggelaar was het oorspronkelijk de bedoeling de gehele bovenverdieping van deze luiken te voorzien. Of dit in eerste instantie ook is gebeurd is onzeker, maar gezien het gebruik van het gebouw als lederopslagplaats kan dit zeker mogelijk zijn geweest. Verder vaste houten 16-ruitsramen met 16-ruits tuimelramen of vaste 16-ruitsramen erboven. Onder de ramen een bakstenen afzaat. Overigens in de gevel onder andere vaste ramen met 8-ruits klpraam erboven en 16-ruits stolpramen. In de laatste travee aan de zuidzijde bevindt zich de daktoren, alwaar zich in de derde bouwlaag een hijsluik bevindt. In de gevel diverse muurankers. Ook de westelijke linkergevel wordt opgedeeld in negen ongelijke traveeën. Op de verdieping bevinden zich in de spaarnissen veel verschillende vensters, zoals 32-ruitsvensters met 32-ruits bovenlichten. In de gevel diverse muurankers. Op de begane grond (onderdeel van het eenlaagse bouwvolume) vallen met name de centrale traveeën op, waarin de muurnissen door middel van profielijzers geheel geopend worden voor grote raampartijen. De ramen in deze gevel zijn gedeeltelijk voorzien van houten rolluiken.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object is van algemeen belang omdat het als oudste (en nog in gebruik zijnde) onderdeel binnen het hele fabriekscomplex een grote cultuurhistorische waarde bezit. Het is van belang als vroege manifestatie van een sociaal-economische ontwikkeling, de opkomende leerindustrie tijdens de Eerste Wereldoorlog. Verder is het object van industrieel-archeologisch belang als een bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het gebouw geeft een goede indruk van de functionele opzet van een kleine, compacte leerfabriek uit het begin van de twintigste eeuw.

Het object bezit ook een architectuurhistorische waarde op grond van de toegepaste constructietechniek en de gehanteerde stijlform. Verder zijn de ensemblewaarden van belang. Het object is onderdeel van een groter geheel dat van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Magazijn